

■ Un model qüestionat.

L'anomenat model Barcelona està en les seves hores més baixes. Analistes, escriptors i fins i tot polítics parlen de la decadència de la Barcelona del segle XXI. Aquests són alguns dels llibres que l'analitzen.

■ Joan Ramon Resina.

La vocació de modernitat de Barcelona. Auge i declivi d'una imatge urbana (Galaxia Gutenberg), del director d'estudis ibèrics a la Universitat d'Stanford, Joan Ramon Resina. No és un llibre d'història,

ni de literatura, ni de sociologia. És una eina de reflexió sobre la ciutat i la seva història. És curiós el paral·lelisme que l'autor estableix entre la modernitat i la catalanitat, marcant el llistó de la identitat nacional com a mida per valorar l'èxit de la ciutat.

■ Ferran Mascarell.

Barcelona y la modernidad. El ciudad como proyecto de cultura. Editat amb motiu del 30 aniversari de l'editorial Gedisa, és obra de l'exregidor i exconseller de Cultura Ferran Mascarell. Malgrat que Mas-

carell és un dels personatges claus en la cultura de la ciutat, les repeticions constants d'un argumentari que no és equivocades fan el llibre reiteratiu. El més contradictori és la crítica al període postolímpic, tenint en compte que ell mateix va participar activament en aquelles línies de treball.

■ Manuel Delgado.

La ciudad mentirosa. Fraude y misera del Modelo Barcelona (Catarata), de l'antropòleg Manuel Delgado. Seguint la seva línia de treball, Delgado carrega contra el model de Barcelona des de l'arrel, no ja dels darrers temps sinó d'inici. La seva és la teoria que tot plegat és una maniobra del capital per manllevar la ciutat als seus ciutadans.

■ Juan José Lahuerta.

Destrucción de Barcelona. Autoeditat al segell Mudito

& Co pel seu autor, Juan José Lahuerta. Historiador de l'art i l'arquitectura, l'autor fa un petit conte entre la poètica i l'assaig, amb metàfores tan punyents com la de comparar els barris rehabilitats amb el marisc que un cop menjat encara manté la pell dura però morta.

■ Julià Guillamon.

La ciutat interrompuda (La Magrana), de l'escriptor i crític literari Julià Guillamon. Aquest assaig literari analitza els canvis de la ciutat durant la dècada dels vuitanta.

Una bona eina per entendre la configuració d'un model de ciutat que ara fa aigües.

■ Carles Soldevila.

L'art d'ensenyar Barcelona (Llibres de l'Índex). Escrit el 1929 per Carles Soldevila i editat ara en una mena de facsimil que s'anuncia com una guia del barceloní que vol guiar els amics forasters sense gaires errors ni vacil·lacions. Text humorístic que malgrat els anys i el to burgès de l'autor fa pensar que el turisme ara ja és una epidèmia.

Art

Claret Serrahima
Òscar Guayabero

La fi del model Barcelona

Agafem com a bona la definició del model Barcelona que fa Ferran Mascarell al seu llibre, recollint-ne una altra d'Oriol Bohigas: "La renovació fou el resultat d'un procés obert i democràtic. Es va configurar un model no formal ancorat en una democràcia urbana o fins i tot una experiència col·lectiva". Doncs bé, ja ningú creu que aquest sigui el patró amb què s'estigui fent ciutat. El mateix Mascarell diu que el Fòrum va fracassar perquè "el van instrumentalitzar els interessos polítics més banals" i acaba sentenciant que, "en realitat, el Fòrum es va materialitzar amb criteris oposats al model Barcelona". Tenint en compte que ell era llavors regidor de Cultura, la seva anàlisi és força significativa. Sembla que la història oficial comença a redactar l'acta de defunció d'una Barcelona modèlica.

I un es pregunta, ¿si tan bo era el model, què ha fallat perquè ara estiguem en col·lapse? La raó és que Barcelona va oblidar el que Mascarell repeteix força en el seu llibre, que una ciutat és una construcció cultural. És cert que l'oblit franquista de la ciutat demanava a crits acció. Analitzant els anys 70, Julià Guillamón escriu: "El macrocosmos urbà com a presència obsessiva es contraposa a un microcosmos privat, l'habitació o la casa, que serveix de refugi". La ciutat era una jungla perillosa i alhora excitant. Tanmateix, Barcelona era coneguda com una ciutat de cultura, per la intensa activitat de la societat civil. Ara és coneguda, bàsicament, com a destí turístic i hem pagat un alt preu perquè sigui així. Rem Kolhaas cita Barcelona, ja l'any 1997, "a vegades, una ciutat antiga i singular, com Barcelona, al simplificar excessivament la

Felicitem-nos d'una crisi de model perquè és un bon moment per canviar les coses ■ CLARET SERRAHIMA / ÒSCAR GUAYABERO

seva identitat, es torna genèrica. Es torna transparent, com un logotip". Ningú no ens va explicar que pel camí de ser modèlics ens deixàvem la pròpia essència de la ciutat.

Joan Ramon Resina parla dels Jocs Olímpics com una oportunitat perduda. Manuel Delgado defensa que el suposat model és "en realitat, model de projecte al·lucinat i visionari de la ciutat, joguina en mans de planificadors que han cregut que els seus dissenys i la voluntat endreçadora de les institucions que servien eren suficients per superar i fer desaparèixer els

Sembla que la història oficial comença a redactar l'acta de defunció d'una Barcelona modèlica

conflictes, les desigualtats, els malestans...". Algunes maneres de fer estan passant factura anys després. Juan José Lahuerta escriu sobre la remodelació del Raval: "Respecte a aquelles destruccions, he sentit als nostres administradors utilitzar orgullosament la metàfora de la cirurgia. Expliquen que quan hi ha un cos malalt s'ha d'extirpar el tumor". L'actual regidora de Ciutat Vella, Itziar González, parla de medicina preventiva, d'acupuntura.

Acceptem-ho, el model Barcelona ha mort. Felicitem-nos. Una crisi de model és un bon moment

per canviar les coses. Itziar González diu que estem superats i que això fa que polítics i ciutadans ens necessitem. Si entenem que, certament, la ciutat és una construcció bàsicament cultural, i que per tant les respostes també vindran de la cultura, no dels *tour operators* o dels inversors, potser ens en sortirem. Si no, ens passarà com al burgès senyor Soldevila que el 1929, en passar per la Pedrera, fent de *cicerone*, va comentar: "L'edifici té més de vint anys d'existència... No obstant, els barcelonins no acabem de saber què diantre és...". ■